

Asia: VN/10321/2021

Lausuntopyyntö ehdotuksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi Helmi-elinympäristöohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ehdotus valtioneuvoston periaatepäätökseksi Helmi-elinympäristöohjelmasta

Pyydettynä lausuntona ehdotuksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi Helmi-elinympäristöohjelmasta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Helmi-elinympäristöohjelman tavoitteena on elinympäristöjä suojelemalla, hoitamalla ja ennallistamalla vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta. Siten Helmi laajentaa jo yli kymmenen vuotta toiminnassa olleen METSO-ohjelman käytännöt muihin elinympäristöihin. Lisäksi nykyisellä METSO-kaudella on tarkoitus toteuttaa metsäisissä elinympäristöissä METSOa tukevia toimia, jotka vuoden 2025 jälkeen siirtyvät osaksi METSO-ohjelmaa. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä sitouduttaisiin myös valmistelemaan METSO-ohjelman jatko vuosille 2026-2030.

Metsäteollisuus on jo vuosien ajan edistänyt aktiivisesti METSO-ohjelmaa ja näkeekin maanomistajien vapaaehtoisuuteen ja tiukkoihin monimuotoisuuskriteereihin perustuvan suojelun ja elinympäristöjen hoidon kannatettavana tapana edistää luonnon monimuotoisuutta. METSON tavoin Helmi perustuu vapaaehtoisuuteen ja maanomistajille maksettaviin korvauksiin. Tämä tulee nostaa vahvemmin esille ohjelman linjauksia koskevassa periaatepäätöksen luvussa. Nyt vapaaehtoisuus mainitaan vain joidenkin yksittäisten toimenpiteiden yhteydessä, vaikka kaikkien yksityismailla toteutettavien toimien tulee perustua vapaaehtoisuuteen. Lisäksi on syytä korostaa suojelun, luonnonhoidon ja ennallistamisen toteuttamista siten, että ohjelmaan suunnatut valtion varat käytetään mahdollisimman tehokkaasti monimuotoisuushyödyt maksimoiden.

Helmi-ohjelmaehdotus on valmisteltu laajapohjaisessa ja osallistavassa prosessissa kahden ministeriön yhteistyönä. Ehdotuksen valmistelussa on kiitettävällä tavalla yhteensovitettu erilaisia näkökulmia ja päästy lopputulokseen, jonka laaja ohjausryhmä oli valmis hyväksymään. Näin ollen Metsäteollisuus pitää tärkeänä, ettei ohjelmaehdotukseen enää tehdä muutoksia. Ohjelma on kokonaisuus, ja muuttamalla yhtä kohtaa luotaisiin tilanne, jossa olisi tarpeen muuttaa myös muita osioita. Muutosten tekeminen voisi heikentää laajassa yhteistyössä valmistellun ohjelman hyväksyttävyyttä.

Metsäteollisuudelle on tärkeää, että METSO ja Helmi säilyvät omina ohjelminaan vaikkakin yhteistyössä toimien. METSO on ohjelmana hyvin vakiintunut ja nauttii poikkeuksellisen laajaa sidosryhmien tukea. Myös selkeyden vuoksi on tärkeää, että kaikki puustoisiin elinympäristöihin liittyvät toimet ovat jatkossakin METSO-ohjelman alla. Näin ollen on oleellista, että nyt Helmiin mukaan otetut, METSOa täydentävät toimet, siirretään osaksi METSOa vuodesta 2026 alkaen. Kuten Helmin periaatepäätöksen luonnokseen on kirjattu, vuoden 2025 jälkeiselle ajalle asetettuja tavoitteiden täsmennetään ja kohdennetaan laajapohjaisessa työryhmässä.

Metsäteollisuus kiinnittää huomiota siihen, että Helmin toteutus vaatii merkittäviä taloudellisia panostuksia ja tarvetta lisähenkilöresursseille. Sen sijaan muita ohjelman ennakoituja vaikutuksia ei ole tässä vaiheessa esitetty, vaan valtioneuvoston periaatepäätös on puutteellinen vaikutusten arvioinnin osalta. Esimerkiksi monimuotoisuusvaikutusten arviointi toisi tarpeellista tietoa käynnissä olevaan luonnonsuojelulain uudistukseen, jonka tavoitteena on myös luonnon monimuotoisuuden tilan parantaminen. Vapaaehtoisuuteen perustuva Helmi-ohjelma asettaa ainakin osin vaihtoehdon luonnonsuojelulain rajoituksiin ja kieltoihin perustuvalla lähestymistavalla. Helmin hyvin laajojen, positiivisten monimuotoisuusvaikutusten näkyviksi saaminen pienentäisi tarvetta vahvistaa päällekkäisiä ja vähemmän hyväksytyjä velvoiteperusteisia ohjauskeinoja luonnonsuojelulaissa. Helmi-ohjelman vaikutustenarvio tulisikin olla käytettävissä mahdollisimman pian.

Jaatinen Timo
Metsäteollisuus ry

Tanhuanpää Krista
Metsäteollisuus ry